

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY OCHRONY PRACY

OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK DOKUMENTACJI CENTRALNEGO INSTYTUTU OCHRONY PRACY

DODATEK DO MIESIĘCZNIKA „BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY”

Rocznik 1

WARSZAWA — 1950

Nr 1

OCHRONA PRACY. DZIAŁ OGÓLNY

- 1* 613.6:614.8:9(05) „18/19“/47 T2-1. 51
Klenowa E. W. **Pierwsze rosyjskie czasopismo w sprawach higieny pracy.** Piervyj ruskij žurnal po voprosam gigeny truda. Gigena i Sanitaria Nr 10, 1950 r., s. 37, B₅, 4,5 str. — Historia, wydawanego w Rosji na przełomie XIX i XX stulecia pierwszego czasopisma poświęconego sprawom bezpieczeństwa i higieny pracy. Artykuł zawiera ciekawe materiały dla higienisty, interesującego się historią higieny pracy.
- 2* 613.6:614.8/075/ T2-1. 51
Lejtes R. G., Marcinkowski B. I., Chocianow Ł. K. **Higiena pracy w przemyśle.** Gigena truda i promyszennaja sanitaria. Moskwa, 1950, Medgiz, cena 7 rb. 30 kop. D,As, 379 str., 26 fot., 104 rys., 5 wykr., 15 tabl. — Podręcznik przeznaczony dla średnich szkół feiczerskich. Pisany w sposób skondensowany, porusza w ramach swej objętości wiele zagadnień i tak: prawodawstwo ochrony pracy w ZSRR, fizjologię pracy, meteorologiczne warunki pracy, promieniowanie, ciśnienie atmosferyczne, pyły produkcyjne, hałas i wstrząsy, zatrucia, infekcje, wypadkowość, wentylację, oświetlenie, budowę i organizację zakładów przemysłowych, ochrony osobiste, niektóre szczególne zagadnienia higieny pracy — przy czym każdemu z wymienionych zagadnień poświęcony jest osobny rozdział stanowiący pewną całość. We wstępie zawarte są ideologiczne podstawy kształtowania obecnej organizacji higieny pracy, uwypuklone na tle historycznego rozwoju tej akcji w ZSRR.
- 3* 331.822/3:331.881:331.94:614.8 T2-1. 51
Marfenin V. (i inni) **Technika bezpieczeństwa i higieny pracy.** Technika bezopasnosti i proizvodstwiennaja sanitaria. Moskwa, 1935, Profizdat. Cena 6 rb. — D-22, 5x15,5 cm, 520 str., 8 rys., 70 tab. Omawiana praca jest zbiorem przepisów i postanowień władz związków zawodowych i państwowych władz przemysłowych dla różnych dziedzin przemysłu oraz oddzielnie dla poszczególnych rodzajów prac w różnych przemysłach w ZSRR. Układ ten ułatwia znacznie znalezienie poszukiwanych materiałów. W pierwszym rzędzie naświetlona jest rola i działanie związków zawodowych, wykonujących zasadnicze zadania kontroli państwowej. Praca ta przeznaczona jest bowiem dla inspektorów ochrony pracy jako pewnego rodzaju „Vademecum“ potrzebnych im wiadomości i służy jako pomoc w ich pracy w terenie. Dlatego też szczegółowo omówione są te rozporządzenia i postanowienia, które wskazują na uprawnienia i obowiązki inspektorów w poszczególnych przypadkach kontroli.
- 4* 331.16:331.822/3:614.86:656.2/47/ T2-1. 51
Bogdańskij A. P. **Technika bezpieczeństwa w transporcie kolejowym.** Technika bezopasnosti na železnodorożnom transporcie. Moskwa, 1949, Transzeldorizdat., cena 35 rb., D-22x15 cm, 884 str., 35 rys., 108 tabl. — Zbiór materiałów z dziedziny prawa pracy w ogólności, a instrukcji i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w szczególności — wydanych przez władze państwowe i władze związków zawodowych dla przemysłu ze szczególnym uwzględnieniem transportu kolejowego i warsztatów kolejowych. Zbiór ten ma na względzie udzielenie pomocy przede wszystkim personelowi technicznemu i kierowniczemu transportu kolejowego, który jest odpowiedzialny za należytą organizację warunków pracy podległego mu personelu. W zbiorze uwzględniono wszelkie odpowiednie materiały aktualne obowiązujące, jakie ukazały się do dnia 1 czerwca 1949. W części ogólnej wskazano na obowiązki i odpowiedzialność personelu technicznego i kierowniczego za stan bhp w swoim zakładzie, następnie omówiono szczegółowo przepisy bhp w transporcie kolejowym, a potem wskazano te ogólne przepisy bhp np. o oświetleniu, wentylacji, obróbce metali, organizacji akcji bhp, niebezpieczeństw elektryczności, aparatów pod ciśnieniem i urządzeń transportowych, które mogą znaleźć zastosowanie w przemyśle związanym z kolejnictwem. Dalej zawarte są wskazania co do rejestracji i badania wypadków, metod kontroli akcji bhp i ogólnej odpowiedzialności oraz o karach za zaniedbania w akcji bhp stosowanych w ZSRR.
- 5* 614.8:628.5:658.2:656.52:655/075/ T2-1. 51
Nikitin W. S. **Ochrona pracy i technika bezpieczeństwa w przemyśle poligraficznym.** Ochrona truda i technika bezopasnosti w poligraficzeskoj promyszlenosti. Moskwa, 1947, Gizlegprom. Cena 5 rb. D-22,5x15 cm., 146 str., 54 rys., 6 tabl., 1 poz. bibl. — Podręcznik dla średnich szkół technicznych przemysłu poligraficznego. Porusza w sposób systematyczny kolejno zagadnienia techniki bezpieczeństwa i higieny pracy w ogólności i w poszczególnych oddziałach zakładu przemysłu poligraficznego w ZSRR. Na tle organizacji produkcji omówione są oddzielnie wymagania odnośnie organizacji bezpiecznej pracy i urządzeń mechanicznych, wentylacji, ogrzewania, oświetlenia, itd. W niektórych przypadkach oprócz wymagań podane są również konkretne sposoby rozwiązań technicznych i rysunki z wymiarami i objaśnieniami. Szczególną uwagę poświęcił autor sprawom transportu wewnętrznego, wyodrębnionego w osobny rozdział. Na końcu poruszone zostały również zagadnienia niebezpieczeństw elektryczności i pierwszej pomocy w wypadkach. Oryginalnością pracy jest monograficzne ujęcie zagadnienia bezpieczeństwa pracy dla każdego oddziału fabrycznego tak, że specjalista danego działu znajdzie zgrupowanie problemów go interesujących w jednym miejscu.
- 6* 621.903:614.8:658.23/04/ T2-1. 51
Pawlikowski J. inż. **Zasady projektowania działu obróbki mechanicznej.** Przegład Mechn i c z n y — Warszawa, mięs. t. 8, Nr 7-8-9/49, s. 233, A⁴ 5,3 str., 17 rys., 3 poz. bibl. — Autor podaje zasady, jakimi należy kierować się przy rozmieszczaniu obrabiarek. Może ono być dwojakie: 1) wg. typów

obrabiarek 2) wg. planu obróbki. W dalszym ciągu autor podaje szczegółowe wartości, dotyczące rozstawienia obrabiarek. Wartości te są uzależnione od warunków bezpieczeństwa pracy i dogodnej eksploatacji obrabiarek. Materiały do artykułu zaczerpnięte są z literatury radzieckiej, co daje gwarancję, że podane w nim wartości i dane są słuszne.

7* 614.8:669.183.2/04/ T2-1. 51

Radzwiński K. inż. **Najwłaściwsze sposoby zapobiegania i likwidacji awarii w stalowni martenowskiej.** Wiadomości Hutnicze, Katowice, mies. Nr 1-2, styczeń — luty 50, s. 18 i Nr. 3-4 marz.—kwiec. 50, s. 22., A4., str. 3. — Podział wypadków w stalowniach martenowskich na 3 grupy. Zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo pracy przy usuwaniu odpowiednich uszkodzeń, powstałych podczas awarii. Konstruktorzy powinni dążyć do takich rozwiązań, aby unikać napraw pieca podczas wytopu. — W artykule zawarty jest dość pożyteczny materiał dla konstruktorów oraz zajmujących się zagadnieniem bezpieczeństwa pracy w stalowniach.

CHOROBY ZAWODOWE

8* 613.63:616.24 - 003.656.67:01/47/04/ T2-1. 51

Skoczyński A. A. i Baran L. I. **Niektóre wyniki działalności stałej komisji do walki z krzemicą przy Akademii Nauk ZSRR.** Niektóre itogi diejatielnosti postojannoj komisji pri Akademii Nauk ZSRR po borbie s silokozom. Gigiena i Sanitarnia Nr. 5 — 1950 r. s. 29., B5., 2,5 str. — Sprawozdanie z działalności, powołanej decyzją Rady Ministrów ZSRR, przy Akademii Nauk ZSRR, stałej komisji do spraw walki z krzemicą. Zawiera ono szczegółowe wyliczenia zadań, należących do tej komisji, opis metod, którymi posługuje się komisja w swej pracy oraz jej osiągnięcia. Praca zasługuje na uwagę polskiego czytelnika ze względu na możliwość zapoznania się zarówno z problematyką tak ważnego zagadnienia, jak i sposobem podjęcia radzieckich uczonych do jego rozwiązania.

9* 613.63:616.24 - 003.656.87:01/47/04/ T2-1. 51

Marcinkowskiej B. J. **Przegląd najnowszego krajo-ego piśmiennictwa o krzemicy.** Obzor nowiejszej otczestwiennoj litieratury po silikozu. Gigiena i Sanitarnia Nr 9. 1950 r. s. 56, B5, 4, 1/4 str., 4 poz. bibl., — Przegląd najnowszego piśmiennictwa Radzieckiego, który może być bardzo cennym materiałem dla polskich badaczy tego przedmiotu, szczególnie, że dotyczy większych prac o krzemicy.

10* 613.63:616.24 - 003.656.67/04/ T2-1. 51

Chenkin S. M. i Mołokanow K. P. (Klinika Instyt. Hig. Pracy i Chorób Zawodowych Akademii Nauk ZSRR). **Klasyfikacja krzemicy i krzemo-gruźlicy.** Klasyfikacja silikoza i siliko-tubierkulioza. Sowiet'skaja Medicina, Moskwa, mies. Nr 6. 1950 r. s. 24., Bs. 2 str. — Autorzy podają nową schematyczną klasyfikację krzemicy, zestawiając po raz pierwszy dane morfologiczne, kliniczne i radiologiczne w poszczególnych stadiach cierpienia. W pracy znajdujemy też dokładny kliniczny obraz każdego stadium oraz wprowadzenie pojęcia kompensacji w krzemicy. Jest też mowa o połączeniu krzemicy z gruźlicą.

SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

11* 613.6:628.5 T2-1. 51

Bloomfield J. J. **Metody badania środowiska w miejscu pracy.** The Study of the Workroom Environment. The Industrial Hygiene Newsletter wrześ. 1950 r. s. 53, A4. 5 str., 9 fot., 1 rys., 5 poz. bibl. — Podano opisy różnych metod badania środowiska pracy. Dają one możliwość wykrywania szkodliwości, występujących w miejscu pracy. Umożliwia to ustalenie środków zapobiegawczych. Przytoczono szereg przykładów obrazujących wartość tych metod.

12* 613.632.4:661.249:677.4/04/ T2-1. 51

Glebowa L. F. (Instytut ogólnej i komunalnej higieny Akademii Nauk ZSRR). **Przyczynnik do stwierdzenia dopuszczalnych stężeń siarkowodoru w otaczającym powietrzu.** K woprosu ob obosnowanii priedelno dopustimych koncentracji sierowodoroda w atmosfer-nom wozduchie. Gigiena Sanitarnia Nr. 4 — 1950 r. s. 19., B5. 2,5 str. — Autorka, jako lekarz żłobka, przeprowadziła badania nad zawartością siarkowodoru w powietrzu, znajdującym się pod ubraniem matek, przychodzących z fabryk sztucznego jedwabiu, wyrabianego metodą wiskozową, ce-em karmienia dzieci. U dzieci występowały kliniczne objawy działania siarkowodoru. Badania te stanowią przyczynek do ustalenia wysokości stężenia szkodliwych gazów, mogących już wywołać szkodliwe działania na ustrój ludzki.

13* 613.632.4:546.19 (04) T2-1. 51

Mienin L. G. (Z katedry higieny Woronieńskiego Instytutu Medycznego) **Przypadek zatrucia arsenikiem w warunkach codziennego życia.** Słuczaj bytowego otrawlenija myszjakom. Gigiena i Sanitarnia Nr 8 — 1950 r. s. 51. Bs. 1 str. — Opis pouczającego przypadku chronicznego zatrucia parami arsenowodoru, pochodzącymi ze ścian pomalowanych w połowie olejną, a w drugiej — klejową farbą. Przypadek dotyczył trzech osób pracujących po 4—8 godz. dziennie w ciągu 5—6 tygodni w świeżo odremontowanym i pomalowanym pokoju; u osób tych występowały typowe objawy zatrucia w postaci bólów głowy, apatii, znaczących nudności, osłabienia i zawrotów głowy.

14* 613.632:628.512:546.49 (04) T2-1. 51

Chrustalewa W. A. i Szala N. G. (Centralna Pracownia Sanitarno - Higieniczna miejskiego urzędu Zdrowia w Moskwie). **Zanieczyszczenie rtęcią pomieszczeń przemysłowych przy pracy z sublimatem.** Zagrażenije rtutju proizvodstwiennych pomieszczienij pri rabotie s sulemoj. Gigiena i Sanitarnia Nr 9 — 1950 r., s. 22, Bs. 3 str., 2 tab. — Przy wyrobie suchych ogniw używany jest sublimat. Po zmieszaniu sublimatu z organicznymi dodatkami, ulega on redukcji do metalicznej rtęci. Pary rtęci zatrująwają pomieszczenia. Praca ważna dla działów produkcji, gdzie sublimat styka się ze związkami organicznymi.

15 613.63:541.18 (04) T2-1. 51

Dieriajin B. W. i Własienko G. I. Instytut Chemii Fizycznej A. N. ZSRR. **Sposób ciągłego pomiaru cząstkowych stężeń aerozoli i innych układów dyspersyjnych.** Potocznyj mietod ultramikro-

skopieczeskiego zmierzenia cząsteczek koncentracji aerozolej i drugich dispersyjnych system. Nowyje idej w oblasti izuczenia aerozolej. Moskwa Wiestnik. A k a d e m i a N a u k Z S R R 1949 r. s. 7. As., 4 str., 1 rys. — W rurce znajduje się silnie oświetlone miejsce. Każda cząsteczka aerozolu przepływająca przez to miejsce zostaje zaobserwowana przez lunetę, jako błysk w polu widzenia, licznik notuje przepływ gazu. Przeprowadzone obliczenia teoretyczne i pomiary praktyczne zgadzają się z dokładnością do 2%. Zaletą tej metody między innymi jest bardzo szybki pomiar (około 100 razy szybszy niż w innych metodach), możliwość automatycznego liczenia przepływających cząstek i inne. Sposób ten umożliwia ustalenie jakości mgły, a zatem ułatwia wynalezienie drogi strącania szkodliwych mgieł powstających w różnych działach produkcji.

16 613.63:541.18 (04) T2-1. 51

Artiemow J. S. Instytut Chemii Fizycznej A. N. ZSRR. **Wpływ pary obcych ciał na kształt cząstek i na koagulację aerozoli.** Wlijanie parow postoronnych wieszczestw na formu czastic i na koagulaciu aerozolej. Nowyje idej w oblasti izuczenia aerozolej. Moskwa A k a d e m i a N a u k Z S R R. 1949. s. 68. As., 16 str., 4 rys., 3 wykry., 2 tabl., 18 poz. bibl. — Opracowano sposoby badana zespolow cząstek aerozoli w polu elektrycznym. Sposoby te pozwalają zbadać zmianę kształtów zespolow cząstek pod działaniem obcych par. Stwierdzono, że częściowa stabilizacja aerozoli w obecności obcych par jest możliwa, gdy sorbcja tych par przez cząstki aerozoli prowadzi do zmiany ich kształtów. Stwierdzono również zależność szybkości koagulacji od kształtu cząstek aerozoli. Badania te są ważne przy opracowaniu metod zatrzymania aerozoli ułatwiających się dotychczas w powietrze.

17 613.63:541.18 (04) T2-1. 51

Lejb F. Instytut Chemii Fizycznej A. N. ZSRR. **Teoria ruchu i wzrostu ciężkich kropli roztworu we wstępującym strumieniu powietrza.** Teorii dżwienienia i rosta tiazolej kapli roztwora w woschodiaszczem potokie wozducha. Nowyje idej w oblasti izuczenia aerozolej. Moskwa A k a d e m i a N a u k Z S R R. 1949 r. s. 52. As., 4 str. — Autor rozpatruje warunki wzrostu, ruchu i zmniejszenia się kropli zawierającej rozpuszczone ciało np. Na Cl i dochodzi do wniosku, że rozpuszczone ciała nie wpływają zasadniczo na charakter ruchu i zachowanie się kropli. Kropla zachowuje się zgodnie z prawami podanymi dla kropli czystej wody w pracy B. W. Dieragina i O. M. Tadesa znajdującej się w tej książce. Praca wskazuje na możliwości zatrucia dalszych okolic przez przeniesienie trucizn za pomocą obłoków.

18 613.63:541.18 (04) T2-1. 51

Tiewierowskij E. N. **O dyfuzji i koagulacji cząstek aerozoli w wirowym strumieniu atmosfery.** O diffuzji i koagulacji czastic aerozola w turbulentom potokie w atmosferie. Nowyje idej w oblasti izuczenia aerozolej. Moskwa, A k a d e m i a N a u k Z S R R, 1949. s. 108. As. 19 str., 2 wykry., 3 tabl., 19 poz. bibl. Przebiegi dyfuzji i koagulacji cząstek w wirowym strumieniu różnią się wymiarami zjawisk. Dyfuzję określa się wielkością „drogi zmieszania się” strumienia a koagulację odległościami pomiędzy cząstkami. Energia drgań gasnących strumienia na skutek wewnętrznego

tarcia środowiska zamienia się całkowicie na ciepło tylko w skali cząsteczkowej. W strumieniu tym mogą być drgania dowolnie małe. Praca jest ważna przy pracach nad strącaniem dymów.

19 613.63:541.18 (04) T2-1. 51

Smirnow N. S. Instytut Chemii Fizycznej A. N. ZSRR. **Nowy sposób otrzymywania aerozoli o wysokim stężeniu.** Nowyj metod poluczenia aerozolej wysokoj koncentracji. Nowyje idej w oblasti izuczenia aerozolej. Moskwa, A k a d e m i a N a u k Z S R R. 1949 r., s. 33. As., 9,3 str., 2 rys., 2 wykry., 1 tabl., 24 poz. bibl. — Wylewa się na rozgrzaną powierzchnię cieczy aerozolitwórczej A ciecz B o bardzo niskiej temp. wrzenia. Ciecz B przechodzi w stan sferoidalny. W miejscu zetknięcia się tych dwóch cieczy mamy pewną ilość pary cieczy A i wciąż tworzącą się parę cieczy B. Para ta porywa ze sobą parę cieczy A, która zaraz się skrapla, tworząc aerosol. Przykładem takiego układu cieczy może być układ rtęć - ciekłe powietrze. Gdy pary rtęci zostaną usunięte z pod kropli ciekłego powietrza proces powstawania aerozolu skończyłby się, ale ciągły ruch kropli ciekłego powietrza powoduje dostawanie się nowych ilości pary rtęci pod sferoidalne powietrze i w ten sposób powstawanie aerozolu nie zostaje przerwane. Artykuł omawia warunki powstawania aerozoli, a zatem rzuca światło na możliwości osadzania szkodliwych mgieł powstających przy parowaniu.

20 613.63:541.18 (04) T2-1. 51

Dieragin B. W. i Prochorow P. S. Instytut Chemii Fizycznej A. N. ZSRR. **Badanie przyczyn nielączenia się płynnych kropli w warunkach statycznych (przy długim kontakcie)** Issledowanie priczin niesliianiia zidkich kapel w staticzeskich usłowijach (pri d'itielnom kontakcie). Nowyje idej w oblasti izuczenia aerozolej. Moskwa, A k a d e m i a N a u k Z S R R. 1949 r., s. 84. As., 10 str., 4 rys., 3 wykry., 13 poz. bibl. — Opracowano sposób utrzymywania dwóch kropli w stałym zetknięciu bez łączenia się, jak również i sposób oznaczania wielkości i kształtu przestrzeni pomiędzy kroplami, jako przyczyną powstawania tej przestrzeni ustalono powstawanie nadmiaru ciśnienia wskutek zasysania powietrza przez pary cieczy. Wielkość tej przestrzeni pomiędzy stykającymi się kroplami zależy od prężności pary i cieczy i od stopnia nasycenia otoczenia parami cieczy. Wielkość tej przestrzeni jest wprost proporcjonalna do prężności pary cieczy i odwrotnie proporcjonalna do nasycenia otaczającej przestrzeni parami cieczy. Poznanie warunków rządzących łączeniem się kropli jest ważne przy pracach nad osadzaniem szkodliwych mgieł.

WENTYLACJA

21* 628.511:622.24:622.41 (04) T2-1. 51

Torskij P. N. (Ze wspóln. prac. pyłowej Akad. Nauk ZSRR i Kazachst. Instytutu Medycz.) . **O wierceniu w kopalniach ze splukiwaniem roztworem mydeł naftenowych.** O burenii s promywkoj rastworom myłonafta. G i g i e n a i S a n i t a r i a, 1950 r. Nr 7, s. 18, Bs, 8 str., 1 tab. — Autor zaznacza, że przemycanie, podczas robót wiertniczych w kopalniach, roztworem mydeł naftenowych daje dobre wyniki jedynie przy ścisłym przestrzeganiu przepisów technicznych

pracy. W praktyce, w wielu przypadkach zmniejszenie pyłu było tylko dwukrotne, często zmniejszenia zapylenia nie było wcale. W związku z tym autor, nie negując potrzeby stosowania mydeł, podkreśla konieczność posługiwania się nadal skutecznym wietrzeniem. Sprawa użycia mydeł jest bardzo ważną, jednak dotychczas nie rozstrzygniętą całkowicie. Pożądanym byłoby przeprowadzenie odpowiednich prób w naszych warunkach.

22* 613.6:628.511:621.319:677 (04) T2-1. 51

Whirter C. H. Mc., Posey R. P. **Oczyszczanie powietrza w przemyśle włókienniczym za pomocą filtrów elektrostatycznych.** *Electrostatic Air Cleaning in the Textile Industry. Electrical Engineering*, mies., t. 68, Nr 9 — wrześ. 1949, s. 783, A⁴, 4 str., 4 fot., 1 rys., 1 tabl. — W artykule podany jest zwięzły opis budowy i użytkowania elektrostatycznych filtrów do oczyszczania powietrza, opracowanych przez firmę Westinghouse. Dane techniczne filtru: napięcie zasilania elektroprecipitatora — 13 KV; moc przy przepływie powietrza 1000 stóp sześciennych na minutę (około 28 m³/min) — 15W; skuteczność filtrowania filtru elektrostatycznego 90% (wyznaczona tą samą metodą skuteczność filtrowania filtrów mechanicznych wynosi — 10:20%). W dalszym ciągu artykułu wskazane są możliwości zastosowania opisanego filtru w przemyśle włókienniczym oraz wynikające z tego korzyści, polegające na znacznym obniżeniu kosztów produkcji (głównie z powodu zmniejszenia braków produkcyjnych) i na polepszeniu pod względem higienicznym warunków pracy w zakładzie.

23* 613.63:628.511:628.83:662.81 (02) T2-1. 51

Serow W. N. **Podstawy wentylacji odpylającej w przemyśle brykietów torfowych.** *Osnovy obespyliwajuszczej wentilacii torfobrikietnowo proizwodstwa.* Moskwa, 1948, M M T P R S F R. Cena 4,50 rb. D. 20,5×14 cm, 63 str., 1 fot., 20 rys., 11 tab., 41 poz. bibl. — Praca przeznaczona dla inżynierów i techników zatrudnionych w przemyśle brykietów torfowych w ZSRR. Treścią jej jest systematyczny wykład począwszy od właściwości fizycznych, morfologicznych i toksycznych pyłu poprzez metody oznaczania do praktycznych sposobów usuwania pyłu. Te ostatnie ujęte są w formę najbardziej dostępną dla techników, gdyż omówione są na tle przebiegu procesów technologicznych, stosowanych w radzieckich zakładach i językiem wzorów i formuł matematycznych. Osobny rozdział poświęcony jest osadzaniu wydzielonego pyłu, przyczem omówione są teoretyczne podstawy i wydajność poszczególnych praktycznych metod. W załączniku podane są ściśle instrukcje i wzory formularzy używanych do paszportyzacji i eksploatacji wentylacyjnych. Ma to znaczenie nie tylko dla przemysłu brykietów torfowych, ale i dla całości przemysłu ZSRR i innych krajów.

24* 628.511:658.25 T2-1. 51

— Wszeczwiązkowy Naukowo - Badawczy Instytut Ochrony Pracy. **Filtry dla oczyszczania powietrza z pyłu.** Filtry dla oczystki wozducha od pyli. Moskwa,

1949, Profizdat. Cena 2 rb. 50 kop. D-21×14, cm., 68 str., 33 rys., 18 tab. — Praca ta jest zbiorem artykułów kilku autorów, pracowników Instytutu Ochrony Pracy w Leningradzie, którzy rezultaty swych badań nad działaniem filtrów olejowych różnego typu (np. z włókna szklanego, odpadków przemysłowych, papieru, uniwersalne) zebrali i wydałi w formie broszury. W artykułach omówiona jest budowa i działanie tych filtrów oraz ich wzajemna charakterystyka. Jeden z autorów wskazuje na wyższość badanego przez siebie filtru z włókna szklanego. Książka przeznaczona zarówno dla przedsiębiorstw konstruujących filtry jak i dla zakładów przemysłowych użytkujących filtry. Zakłady te mogą wprowadzać pewne ulepszenia w istniejących instalacjach we własnym zakresie.

25* 613.63/64:628.83/4:677 (02) T2-1. 51

Sorokin N. S. **Wentylacja, nawilgatanianie i ogrzewanie w przemyśle włókienniczym.** *Wentilacia, uwlażnienie i otoplenie na tekstilnych fabrikach.* Moskwa, 1946, Gizlegprom. D-22×14 cm, 360 str., 207 rys., 4 wykr., 23 tab., 35 poz. bibl. — Praca ta jest podręcznikiem dla studentów wyższych szkół zawodowych przemysłu włókienniczego. Autor omawia teoretyczne podstawy klimatyzacji (zwanej przez niego „kondycjonowaniem“ powietrza) stwierdzając na wstępie że warunki klimatyczne jakie należy stworzyć powinny być zarówno przyjemne dla robotnika jak i korzystne z punktu widzenia technologicznego. W części I książki daje podstawowe wiadomości o właściwościach powietrza i jego przemysłowych zanieczyszczeniach w przemyśle włókienniczym, o wzajemnych stosunkach pomiędzy parą wodną i powietrzem, pouczając o odpowiedniej aparaturze i dając przykłady pozwalające na obliczenie określanych stanów nawilgotnienia powietrza. Analogicznie podane są zasady wentylowania pomieszczeń i pomiarów temperatury. W dalszych częściach przechodzi autor z kolei do omówienia metod walki ze szkodliwościami, poczynając od pyłu i sposobów jego usuwania. Następnie szczegółowo podane są metody układania i obliczania bilansu cieplnego pomieszczeń, wymiany ciepła pomiędzy wodą i powietrzem i opisy konstrukcji kamer nawilgataniających. Specjalne rozdziały poświęcił autor metodom obliczania urządzeń i przewodów wentylacyjnych i nawilgataniających a także i urządzeń odwilgataniających (wentylacyjnych) pomieszczenia nadmiernie wilgotne. Specjalny rozdział mówi o walce ze szkodliwymi gazami, za pomocą metod wentylacyjnych, związanych z nimi konstrukcji dysz i przewodów wyciągowych. Dalszy rozdział omawia wentylację naturalną. Metody jej obliczania, kładąc nacisk na stosowanie t. zw. aeracji. Z kolei przechodzi autor do podania metod obsługi i konserwacji urządzeń klimatyzacyjnych, sposobów ogrzewania i metod obliczania urządzeń ogrzewniczych, poświęcając szczególną uwagę ogrzewaniu centralnemu i powietrznemu. W końcu podaje autor szereg diagramów z eksploatacji omawianych urządzeń klimatyzacyjnych oraz w aneksie szereg tablic do obliczeń. W ogólności znajdujemy często w tekście powoływanie się na światowe osiągnięcia i zagranicznych badaczy omawianego problemu.